

ודין זה הוא דוקא בהשאלה לאחת שאין לה נפקא מינה בטומאת הכתם, אבל ג' נשים טהורות שלבשו חלוק אחד, או שישבו על ספסל אחד, ונמצא עליו דם — כולן טמאות כי אי אפשר לטהר אחת ולטמא את השניה, היות והספק בשתייהן הוא שקול⁽¹⁴⁾.

וכל דין טומאת כתמים היא במקרה שמצא הכתם על גבי דבר שמקבל טומאה, אבל אם ישבו על ספסל של אבן, או על האיציטבא של מרחץ ואפילו אם ישבה שם רק אשה אחת — רבי נחמיה מטהר.

שהיה רבי נחמיה אומר: כל דבר שאינו מקבל טומאה — אינו מקבל [לא גזרו בו טומאת] כתמים⁽¹⁵⁾.

גמרא:

שנינו במשנה: השאלה חלוקה לנכרית — הרי זו תולה בה⁽¹⁶⁾.

אמר רבי: לא שנו שתולה בנכרית אלא א-ט

היא תולים בה את הקלקלה], וראה בגמרא שנבאר ישוב לקושיה זו.

15. סיבת הטהרה בכתם שנמצא על גבי דבר שאינו מקבל טומאה תבאר להלן הערה 28, וראה עוד לעיל פרק 'הרואה כתם' הערה 31.

16. טעם הדבר שתולים בנכרית היה נראה משום שאין לה נפקא מינה מתליה זו, ולכן נחשבת הנכרית ככל מקור דם כמכה וכד' שתולים שמשם הגיע הדם. אולם בגמרא להלן מוכח שאין תולים באשה אפילו שאין לה נפקא מינה [כמבואר בהערה 14].

מהמגיד משנה [איסור"ב ט כט] דייק המשנה למלך [שם, ד"ה ואני], כיון שכל נכרית שראתה נטמאה בנדה ואינה יוצאת מטומאתה, 'תולים קלקלה במקולקל', ומסתבר שהגיעה הטומאה מהטמא. וכפירוש זה משמע גם מרש"י [נט ב ד"ה הרי זו] שכתב 'ונכרית נמי טמאה ותליא בה'. וכפירוש זה דייק התהלה לדוד [יו"ד סד ו] שפירש גם הראב"ד [בעל הנפש שער הכתמים].

ויסוד דין זה שתולים קלקלה במקולקל ביארו התוספות ביבמות [פכ א, ד"ה שתי

14. רש"י [ד"ה הרי] פירש שטעם התליה בנכרית ובנדה הוא משום שנשים אלו אינן מתקלקלות בתליה בהן, מה שאין כן בנשים טהורות, כי מי שנתלה בה שממנה הדם תהא טמאה, ואי אפשר להעדיף אחת על האחרת. וביאור דבריו הוא, שמעיקר הדין אפשר לתלות בכל אשה, שכשם שתולים במכה ובמאכולת הוא הדין אפשר לתלות באשה, שהרי אורח הנשים לראות לעיתים דם, ולכן תולים בנכרית ובנדה. אולם במקרה שכולן טהורות, כיון שאם נכריע שהגיע הדם מאשה אחת הרי שמלבד ההיתר לנשים התולות יש גם טומאה לאשה שבה תלינו, ואין סיבה להחמיר בדין אחת ולהקל באחרות, לכן לא תולים. ולכאורה תמוה, שבגמרא [ס א] מצינו שאין תולים כתם בכתם, כלומר, שרק אשה שידוע שמעינה פתוח אפשר לתלות בה, אבל בשאר הזמנים דומה האשה למכה שהגלידה ואינה מוציאה דם, ואין לתלות בה. ומצינו גם ברש"י שכתב [שם, ד"ה בשני] 'תולה בה כיון דמעיינה פתוח'. וברשב"א [תוה"ב ז, ד כ, ב] כתב שתולים בטמאה משום שתולין את הקלקלה במקולקלת', [ומרש"י במשנה משמע קצת כביאור זה, שכתב 'ונכרית נמי טמאה ותליא בה', כלומר, כיון שטומאה

רבי מאיר אומר: תולים רק בנכרית הראויה לראות, שהגיע לגיל הנעורים שבו אמורה לראות, אולם אין צורך שתראה בפועל.

ומבאר רב ששת את קושיתו: ואפילו רבי מאיר שהגביל את התליה בנכרית יותר מתנא קמא, לא קאמר — אלא בראויה לראות, אבל רואה בפועל — לא איצטריך, וקשה לרב שאמר שתולים רק בנכרית שראתה.

ומתרצת הגמרא: אמר רבא: ותסברא, וכי רבי מאיר לחומרא קאמר שיכולה לתלות רק ביכולה לראות, ותנא קמא סבר שיכולה לתלות אפילו בנכרית שאינה יכולה לראות.

בנכרית גדולה שידוע לנו שהיא כבר אשה הרואה דם, דהיינו שכבר ראתה בעבר לפחות פעם אחת⁽¹⁷⁾.

ממאי — דקתני נכרית דומיא דנדה: מה נדה — דקחזיא, שהרי טומאת נדה נגרמת רק על ידי ראייה אף נכרית — דקא חזיא⁽¹⁸⁾.

אמר רב ששת: כי ניים ושכיב רב אמרה להא שמעתא⁽¹⁹⁾.

דתניא; תולה בנכרית, ומכך שסתם התנא בברייתא ולא הגביל באיזה נכרית מדובר, משמע שתולים בכל נכרית.

ישראלית, משמע שגם נכרית מדובר שהיא עכשיו נדה. וכתב המגיד משנה, שאין כוונת הרמב"ם לחלוק על רש"י, אלא כוונתו לומר, שכל נכרית שראתה פעם אחת אינה יוצאת מידי נדה, וכדי שתהא נכרית נדה אין צורך שתראה עכשיו. והכסף משנה חולק, וסובר שלרמב"ם אין תולים בנכרית אלא כשידוע שהיא עכשיו בימי הראיה.

18. לפירוש הכסף משנה ברמב"ם [המובא בהערה הקודמת] מבואר היטב שנכרית דומה לגמרי לנדה, ששניהם נמצאות עתה בזמן ראית דם. אולם לרש"י שפירש שנכרית 'הרואה' הכוונה שהגיע לגיל הנעורים, קשה שישראלית נדה ראתה דם עכשיו ואינה דומה לנכרית שרק ראתה בעבר. ותירצו התוס' הרא"ש והרשב"א שכוונת המשנה לדמות נדה לנכרית בכל מה שאפשר לדמותן, אבל ודאי אינן דומות ממש, שאם כן לצורך מה הוכרה נכרית במשנה.

19. בשו"ת חוות יאיר [קנב] נשאל, "אחר דיברי חכמים בנחת נשמעין, ונאמר במשנה 'יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך', איך מצינו

קופות] שהוא מדין חזקה קמייתא, שכדי להשאיר הטהור מחזקתו תולים שהטומאה מהטמא, כיון שחזקת הטמא לא תשתנה כתוצאה מתליה זו. והרע"א [קמא, קסא] ביאר בדרך אחרת, כיון שאין נפקא מינה לטמא, הנידון שדנים בו ב"ד הוא רק האם יצא דם מהטהורה, ובספק שכזה אפשר לתלות ולטהר. מה שאין כן כששתיהן טהורות, דנים ב"ד ממי יצא הדם, ובנידון שכזה לא שייכת תליה.

הכסף משנה ביאר, שנכרית אינה רגילה להקפיד על דמיה וכתמיה, ומסתבר יותר שהיא זו שלא הרגישה ולא הישראלית, ולכן תולים בה. וכפירוש זה משמע גם מהרשב"א [תוה"ב], תחילת שער הכתמים] שכתב 'ותולה בנכרית משום שהוא קרוב יותר שמשם בא'.

17. כן פירש רש"י [ד"ה הרואה], וביארו התוס' הרא"ש והרשב"א שבהכרח אין פירוש 'הרואה' שראתה עכשיו דם, שהרי במקרה זה תולים גם בישראלית, וכמבואר במשנתנו שתולים בישראלית נדה.

אולם מהרמב"ם [איסו"ב ט כט] שכתב 'האשה שהשאילה חלוקה לנדה בין גויה בין

והא רבי מאיר — לקולא קאמר.

דתניא בבבביתא אחרת: אינה תולה בנכרית.
רבי מאיר אומר: תולה.

ואלא קשיא הך ברייתא הראשונה, שנאמר
בה שלתנא קמא תולים בנכרית!?

תריין הכי: שצריך להוסיף בדברי תנא קמא
שבשתי הברייתות ולבאר שכוונתו שתולים
בנכרית, אולם והיא שכבר רואה דם בעבר,
לפני שנמצא הכתם.

רבי מאיר אומר: בראויה לראות, ואף על פי
שאינה רואה. ואם כן מיושבת הקושיה על
רב, שהוא סבר כדברי תנא קמא, שכדי
שיהא אפשר לתלות בה הצריך שתראה
בפועל בעבר.

תנו רבנן: המשאילה חלוק לחבירתה
הטמאה ונמצא בה כתם לאחר שהחזירה
אותו —

תולה בחבירתה הטמאה בטומאת זבה קטנה,
שדינה הוא שצריכה להיות שומרת יום כנגד
יום, ואפילו אם חברתה כבר ביום השני
שלה, שבו אם תהא טהורה כל אותו היום,
תוכל לטבול ולהטהר מטומאת זבה קטנה,
וכתוצאה מכך שתולים בה את הכתם הרי
היא מעוכבת מלהטהר יום נוסף⁽²⁰⁾.

וכן היא תולה בחבירתה שטמאה בטומאת
זבה גדולה, שצריכה להיות סופרת שבעה
נקיים כדי להטהר, ואפילו אם השלימה
חברתה את ימי ז' הנקיים, אלא שלא טבלה
עדיין, וכתוצאה מהתליה בה היא מקלקלת
טובא, שצריכה לחזור ולמנות שבעה נקיים
חדשים.

היא כמבואר בגמרא בפסחים [ט ב, י א] שהקלו בדיני דרבנן ותולים קלקלה במקולקל, ולכן תולים שהגיע הדם הטמא מהאשה הטמאה, [וראה מה שכתבנו בהערה 16]. ובחידודי הלכות כתב רש"י לא חולק על הרשב"א וסובר גם הוא שטעם התליה הוא משום שתולים קלקלה במקולקל, ומה שכתב ש'מעיינה פתוח' הוא מפני שהוקשה לו שבימי זיבה האשה מסולקת מדמים, ואם כן אדרבה תתלה הזבה בחברתה שאינה מסולקת, ותירץ, כיון שראתה פעם אחת מעיינה פתוח ובטל בה הסילוק, והרי היא כשאר הנשים. וכפירוש זה מדויק מדברי רש"י שכתב [בסוף הדיבור] 'כיון דטמאה השתא', כלומר, שתולים הכתם באשה הטמאה. וראה עוד מה שכתב במשנה למלך [איסור"ב ט כט] שהוצרך רש"י לטעם ש'מעיינה פתוח' רק למקרה שנמצא הכתם בשעה שלבשה הטהורה את החלוק.

לפעמים קנטורים וזלולים בש"ס כענין "כד ניים ושכיב רב אמר להא שמעתא". והשיב "האמת יורה דרכו כי מאמר זה אינו לגנאי רק שבח גדול ומפוג, שלפי מעלתו ומדרגתו של רב אי אפשר לומר עליו שטעה בטעות כזו". והוסיף וביאר, ש'שכיב וניים' פירושו שאינו בתחילת שנתו, אלא כבר שכב וגם נם, וקרוב הוא להתעורר, כלומר, שברור הדבר שלמעלתו של רב גם אם אמר דין שלא מתוך העיון, תיכף ומיד יעור שכלו וירגיש בטעותו.

20. נחלקו הראשונים מהו טעם הדין שתולים בשומרת יום, רש"י ביאר מפני ש'מעיינה פתוח', כלומר, כיון שראתה דם ביום הקודם ודרך הנשים שממשיכה ראיתן כמה ימים, מסתבר יותר שממנה הדם, ולכן תולים שהגיע ממנה הכתם. והרשב"א ביאר שסיבת התליה

אם רואה דם ולא תתקלקל מהכתם, ושנים גם בכך שתולה בבתולה הנבעלת, שדמיה הם דמי בתולין הטהורין⁽²³⁾.

ודנה הגמרא: לפיכך היא מתוקנת וחברתה מקולקלת דאמר רשב"ג — למה לי? והרי פשיטא מאחר שאמר שתולה בחבירתה, שהיא טהורה וחבירתה מקולקלת!?

ומתרצת הגמרא: משום דרבי, שלרבי נצרך ה'לפיכך', ואגב כך שנו גם את דברי רשב"ג באותו לשון.

ומבאר הגמרא: לפיכך דרבי — למה לי?

מהו דתימא: רק ההיא דאשתכח כתם גבה — תתקלקל, ואילו אידך — לא תתקלקל, ונתלה שהגיע הכתם מהאשה שבה נמצא, קמשמע לן ששתיהן מקולקות.

אמר רב חסדא: טמא וטהור שהלכו בשני שבילין, שביל אחד טהור ושביל אחד טמא

וטעמו של דבר, לפי שחבירתה טמאה והיא טהורה, ותולים שהגיע הדם מהטמאה⁽²¹⁾.

לפיכך, היא — מתוקנת. וחברתה — מקולקלת, דברי רשב"ג.

רבי אומר: אינה תולה בחבירתה כיון שמקלקלת אותה בהארכת ימי טומאתה.

לפיכך — שתיהן מקולקות, שאי אפשר לקלקל אחת ולתקן אחרת.

ושוין רשב"ג ורבי, שתולה בזבה קטנה שהיא "שומרת יום כנגד יום" אם מצאה את הכתם ביום ראשון שלה, דהיינו ביום שבו יצא הדם, כיון שאין היא מתקלקלת אם תולים בה את הכתם, שבין כה וכה היא טמאה למחרת⁽²²⁾.

וכן שוים שיכולה לתלות את הכתם ביולדת בתוך מ' יום ללידת זכר או פ' לנקבה שבהם היא יושבת על דם טהור, ואינה טמאה גם

שתלו בה, אלא צריך שיהא מסתבר שממנה הדם, כגון שמעינה פתוח או שהיא בחזקת טמאה, אולם גם במקרים שישנה סיבה לתליה צריך בנוסף שלא תהא נפקא מינה לאשה שבה תלו. ובחזות דעת [קצ כט] האריך בכיבור הדברים.

23. נחלקו הראשונים בטעם התליה בנשים אלו: רש"י [ד"ה וביושבת על] ביאר שאנין מתקלקלות בתליה בהן, שהרי גם דם שודאי יצא מהן אינו מטמא. הרמב"ן והר"ן כתבו שבתולה הנבעלת מסתבר שממנה הדם כיון שדרך דם בתולים לזוב כמה ימים, ויושבת על דם טהור מסתבר שממנה הדם, שמאחר שאינה נטמאת מהדם היוצא ממנה אינה משגיחה על כתמיה. יש לעיין בדעת הרשב"א [תוה"ב ז ד] פירש

21. בחידודי הלכות הקשה לפירוש רש"י [המובא בהערה הקודמת] שתולים בשומרת יום מפני ש'מעיינה פתוח', מדוע תולים בסופרת שבעה, והרי אחרי שעברו עליה ז' נקיים מוכח שמעינה כבר סתום. ותיירן על פי דברי המשנה למלך [איסור"ב ט כט ד"ה עוד] שכתב שכל עוד לא תמו כל ימי ז' נקיים, עדיין נחשב מעיינה לפתוח. ולדבריו אם עברו ז' נקיים ונתעכבה מלטבול אין תולים בה, שאף על פי שעדיין טמאה מכל מקום מעיינה סתום, וכן כתב גם החזות דעת [קצ כט]. אולם הרע"א [הגהות לשו"ע, יט] כתב שגם במקרה זה תולים בה, וראה עוד מה שכתב בשו"ת [תנינא סג].

22. כן פירש רש"י, ולעיל [הערות 14, 16, 20] הבאנו שלא די בכך שאין נפקא מינה לאשה

אחת לטבול ולהטהר, הרי היא בחזקת טהרה, ולכן לא תולים שממנה הדם.

אבל הכא — מאי נפקא לן לטמא מינה, אם נתלה בו, שהרי בין כה וכה הוא טמא?!²⁴

ומתרצת הגמרא: **ורב חסדא** אמר: **סוף סוף** השומרת יום כנגד יום ביום השני — **איהי, טבילה בעיא**, וכל עוד לא טבלה נשאת בטומאתה, ואינה בחזקת טהרה ובכל זאת אמר רבי שאין תולים בה, והוא הדין לטמא וטהור שהלכו בשני שבילין שאין תולים בטמא (24).

ואין ידוע מי הלך באיזה שביל — **באנו למחלוקת רבי ורשב"ג**. שרבי שסבר שאין תולים שהגיע הכתם מהטמאה, הוא הדין שלא תולים שהטמא הוא שהלך בשביל הטמא. ולרשב"ג שסבר שתולים שהכתם הגיע מהאשה הטמאה, והטהורה נשאת בטהרתה, הוא הדין כאן נתלה שהטמא הוא שהלך בשביל הטמא, וישאר הטהור בטהרתו.

מתקיף לה רב אדא: עד כאן לא קאמר רבי התם — אלא דתרווייהו כי הדדי נינהו, כי גם השומרת יום כנגד יום מדובר שהיא ביום השני, וכיון שיכולה לאחר שהמתינה שעה

ויסוד מחלוקת רב חסדא ורב אדא היא בביאור החילוק שחילק רבי בשומרת יום בין היום הראשון לשני, שרב אדא סבר שביום הראשון תולים מפני שהיא בחזקת טומאה ו'תולים קלקלה במקולקל' במקום שאין נפקא מינה, וביום השני היא כבר בחזקת טהרה שהרי בידה לטבול ולכן אינה נחשבת למקולקלת ואין תולים בה. ולביאור זה מודה גם רבי שתולים שהטמא הוא שהלך בשביל הטמא, שדומה הוא לשומרת יום בראשון שלה, שבשניהם תולים הקלוקל במקולקל.

ורב חסדא סבר שגם ביום השני כל עוד לא טבלה נחשבת האשה לטמאה, ומדין תולין קלקלה במקולקל ראוי לתלות בה, ורבי שסבר שאין תולין ביום השני טעמו מפני שחלק על כל דין תלית קלקלה במקולקל. וכיון שלא סבר רבי שאפשר לתלות קלקלה במקולקל, הוא הדין שלא תולים שהטמא הוא שהלך בשביל הטמא. ומה שהודה רבי שתולים בשומרת יום בראשון שלה, סבר רב חסדא שזהו מפני שמעיינה פתוח ומסתבר שממנה הדם, ולא מחמת תלית קלקלה במקולקל. [ועל פי ביאור

כרש"י לגבי יושבת על דם טוהר, ו**כרמב"ן** והר"ן לגבי בתולה הנבעלת. וכן מצינו שפירש [שם] שתולים בנכרית משום ש'תולים קלקלה מקולקל'. ולא די בכך שאין נפקא מינה כדי לתלות. וראה מה שכתבנו בהערה הקודמת בדעת רש"י, ויש לומר, שכן סבר גם הרשב"א.

24. להבנת הסוגיא יש להקדים שמצינו ג' דיני תליה: א. 'תלית קלקלה במקולקל' [נתבאר בהערה 16]. ב. תליה באשה שמעין דמיה פתוח, שמסתבר לומר שממנה הדם [נתבאר בהערה 20]. ג. תליה באשה שאין לה נפקא מינה מכך שתולים בה [ונתבאר בהערה 14 שבטעם זה לברו לא די בכדי לטהר].

נחלקו הראשונים בביאור הסוגיא, באיזה טמא מדובר, ומהו טעם מחלוקת רב חסדא ורב אדא: הרמב"ן, הר"ן, וכ"כ המהרש"א בדעת רש"י ביאור, שסוגייתנו מדברת גם במקרה שהלך בשביל טמא מת ביום הראשון לטומאתו, וסבר רב חסדא שאף על פי שאין לטמא זה נפקא מינה מכך שנתלה בו, אין תולים לשיטת רבי.

איתמר כרב אדא שאפילו לרבי תולים
שהאדם הטמא הוא שהלך בשביל הטמא:

אמר רבי יוסי ברבי הנינא: טמא וטהור,
ואפילו טהור ו"תלוי" [ספק טמא], שהלכו
בשני שבילין, אחד טמא ואחד טהור —
תולה טמא בתלוי, וטהור בטהור, לדברי
הכל!

בעא מיניה רבי יוחנן מרבי יהודה בר ליואי:
מהו לתלות בתם של חלוק שהושאל לאשה
שהיתה טמאה בטומאת בתם, שכל טומאתה
היא רק מספק, ואין ברור לנו שראתה עכשיו
דמ?

וביאר רבי יוחנן את ספיקו: אליבא דרבי —
לא תבעי לך (25).

כי השתא, ומה התם, בשומרת יום כנגד יום,
דקא חזיא ודאי דם מגופה — אמרת אינה
תולה בשומרת יום.

הכא, במשאילה חלוקה לאשה הטמאה
בטומאת כתם, שיש מקום לומר דמעלמא קא
אתי דם הכתם ובאמת טהורה היא לגמרי —
לא כל שכן שאינה תולה בחבירתה.

כי תבעי לך — אליבא דרשב"ג הסובר
שתולים בשמירת יום.

וצדדי הספק הם: התם בשומרת יום,
שתולים שהדם הוא ממנה, הוא משום דקא
חזיא השומרת יום מגופה — ולכן תליא בה.

אבל הכא שאפשר דמעלמא קאתי הכתם —
אימא לא תליא בה.

או דלמא לא שנא?

אמר ליה: אין תולין אליבא דרשב"ג.

ושאלו רבי יוחנן: מה טעם?

זה ישב המהרש"א את דברי רש"י ד"ה בשני,
וראה מה שכתבנו בהערה 20].

אולם התוס' והרשב"א ביארו סוגייתנו
בביאור אחר, ולפירושם סוגייתנו עוסקת בטמא
מת שהחל בספירת הימים הנצרכים להזאת אפר
פרה אדומה אולם לא השלים הימים, וכגון
שהוא נמצא ביום השלישי לספירתו. ונחלקו רב
חסדא ורב אדא מה דעת רבי במקרה שיש הפסד
מהתליה, שהרי יצטרך להתחיל המנין מחדש
ואבדו ג' הימים שספר, אולם אין ההפסד גדול
כטמא וזבה ביום השביעי לספירתם שכבר בידם
לטבול ולהטהר ואיבדו את אפשרות הטהרה.
וראה במהר"ם ובמשנה למלך [איסור"ב ט טז]
שביארו את טעמי המחלוקת לפירוש זה.

25. הר"ן ביאר שספיקו של רבי יוחנן הוא מה

הטעם שתולים בנדה, האם מפני שמעינה פתוח,
ואם כן, באשה שרק נטמאה מכתם ואין ידוע
שהיה מעינה פתוח לא תולים, או שתולים
שטעם התליה בנדה הוא מפני שתולים קלקלה
במקולקל', והוא הדין בעלת הכתם טמאה היא
מדרבנן ואפשר לתלות בה. ו'אליבא דרבי לא
תיבעי, משום שסבר כרב חסדא שלרבי לא
תולים קלקלה במקולקל, ולכן תולים רק ביום
הראשון שמעינה פתוח.

וביאור זה יתכן רק לראשונים [שהובאו
בהערה הקודמת] הסוברים שלרבי אין תולים
קלקלה במקולקל, אבל לתוס' והרשב"א
שביארו שלכולי עלמא תולים וכל סברת רב
חסדא היא מפני שיש נפקא מינה לטמא ביום
השלישי מהתליה בו, צריך לבאר מדוע לרבי אין
מקום לספק. ויש לומר, על פי מה שכתב החזון

הא שאין תולים בה — הוא ביום השני שלה לראיית הכתם, שאם נתלה בה את הכתם היא נטמאת יום נוסף.

רב אשי אמר: הא והא — רשב"ג, ולא קשיא

כאן — לענין טומאת הטהרות שנגעה בהם ט-ב **למפרע**, תולין ביושבת על הכתם, כיון שאין מקלקלים אותה בכך, שהרי בין כה וכה הטהרות שנגעה בהם למפרע כבר נטמאו מהכתם שידוע שהיה בה.

כאן — לענין טומאה להבא, אין תולים בה, כדי שלא לקלקלה (27).

עד כאן ביאור דברי הברייתא.

מכל מקום קשיא לרבי יהודה בר ליואי, שאמר שגם לרשב"ג אין תולין כתם בכתם, ובברייתא מוכח שלפחות לרשב"ג תולים כתם בכתם!?

אמר רבינא: לא קשיא.

הכי קאמר: השאיילה חלוקה לנכרית שראתה, **בעלת כתם** — הרי זו תולה בה, כלומר שה'כתם' שהוזכר בברייתא אינו מתיחס

והשיב: לפי שמקובל בידינו שאין תולין, כיון שאינה בחזקת רואה. ויש צד לומר שהכתם הקודם, שהיא טמאה ממנו בטומאת כתם, הגיע אליה מעלמא.

איתיביה: אין תולין כתם בכתם.

אבל אם השאיילה חלוקה לנכרית, או ליושבת על הכתם — הרי זו תולה בה.

וביאור הקושיא הוא: **הא ברייתא גופה קשיא!**

רישא אמרת אין תולין בכתם, סיפא אמרת תולין ביושבת על הכתם!?

וליישב הברייתא צריך לומר: **הא לא קשיא, הא הרישא**, שנאמר בה שאין תולים היא דברי רבי, **והא הסיפא**, שנאמר בה שתולים הא דברי רשב"ג, ונשנו בברייתא ב' שיטות שונות.

איכא דאמרי תירוץ אחר בישוב הברייתא: **הא והא — רבי (26)**. הא שתולים את הכתם בבעלת הכתם — ביום הראשון שלה לראיית הכתם הראשון, שאז אפשר לתלות בה כיון שבאותו היום היא בין כך טמאה ואין כתם נוסף מוסיף בה ימי טומאה.

ולפירושו הר"ן [המובא בהערה הקודמת] שכתב שרבי יוחנן שהיה פשוט לו שלרבי לא תולים זהו מפני שסבר כרב חסדא, אפשר לומר שהגמרא סברא כרב אדא, שגם לרבי תולים קלקלה במקולקל, ולכן אפשר לתלות גם ברואה כתם שאין מעיינה פתוח.

27. כן פירש רש"י, **וביאר המהרש"א** שבתירוץ זה העמידה הגמרא את הברייתא בזבה שראתה כתם והחלה לספור את ימי הנקיים, ולכן

איש [יור"ד פט ו] שאשה שנטמאה בכתם חשובה מעיקר הדין לטהורה, והתליה בה גורמת שנחשיבנה לטמאה ואפילו שרק תולים בה כתם.

26. **התוס'** [ד"ה מהו] ביארו, שאף על פי שאמר רבי יוחנן "אליבא דרבי לא תיבעי", שפשוט שלרבי אין תולים כתם בכתם ואפילו ביום הראשון, הגמרא חלקה וסברה שיתכן שגם לרבי תולים, וביארה הגמרא את הברייתא בכל דרך אפשרית וגם שלא על פי דרכו של רבי יוחנן.